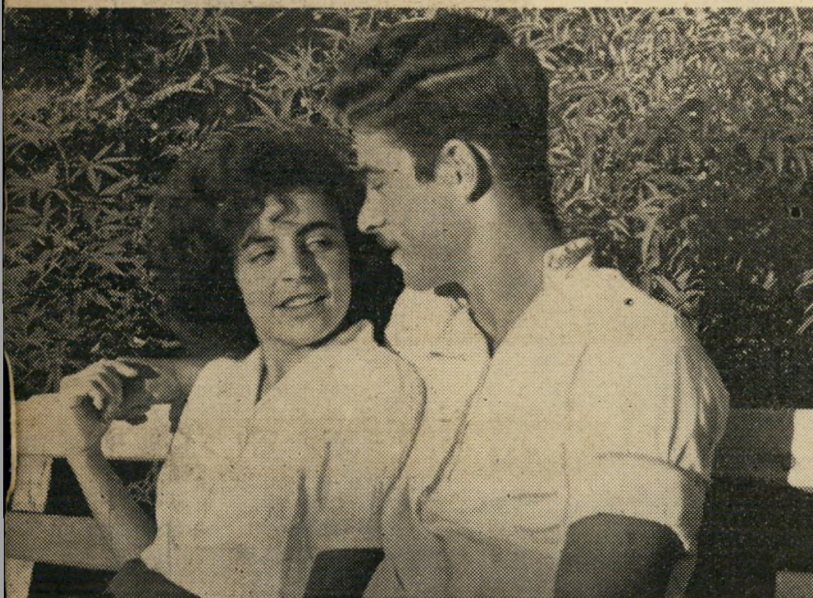

בחוג משפחה סביב ספל קפה ועוגה. האם מרים עובדת בבית-ההבראה. אחותו עדה עוונת בבית-הספר. עם צמצום החוג החברתי ממלאה המשפחה מקום רב בחיי הפרט.

אידיקה כפרית: יורם יוצא עם חברתו לטייל בגנות המשק. אם ירצה להתחתן לא תעמוד לפניו כל בעיה של פרנסה ושיכון. אך איננו ממהר, כדאי לחכות ולהחליט היטב.

מונע עם החוץ: רבים מבקרים את המשק. אולם כל אלה אינם יכולים לשמש תחליף לחברה אמיתית הדרושה ליורם.

דור המשק: אין הם מקבילים ליום בלויים מידי אחרים, הם מוכרחים ליצור אתם בעצמם. ב"חוג כת מצומצם, אין זה דבר קל

מתוך 680 חברי הקיבוץ, רק 15 הם בני גילו של יורם ובני המקום. זאת היא חברתו הטבעית. אולם מחמשה-עשר אלה נמצאים רק חמשה במשק והשאר מגויסים בצבא. החברים נפגשים רק לעתים רחוקות, בבוא המגויסים הביתה לחופשה קצרה. ואם כי היחסים בין יורם, ושאר בני חוגו שנשאר ארו בבית הם הדוקים וידידותיים, אין איש יכול לחיות ולמצוא סיפוק מלא במסגרת כה מצומצמת.

טיפה בים

בין חברות הנוער העולה אין ליורם מקום, כי הקשר האלמנטרי — שפה משותפת — חסר. 620 ילדי הקיבוץ לרוב צעירי יום ממנו בהרבה, וליורם דרושה חברה מבוגרת יותר, שיוכל גם לשוחח בה על עניני דיומא או על בעיות רציניות, ולא רק לספר ציזבוט והלצות.

והוא יפנה יורם לחברי הקיבוץ "הוותיקים", מה ימצא שם?

הפעולה החברתית המשותפת היחידה כמעט שיש לחברי הקיבוץ, הצטמצמה עתה בהצגת הקולנוע השבועית על הדשא. בימות השבוע, אחרי העבודה וארוחת הערב, מתפזרים חברי הקיבוץ איש איש לחורו, או לכל היתר נפגשת משפחה עם חברה.

ה"משבר" בקיבוץ: הפרט מתעורר

זהו תהליך טבעי. לאחר עשרים שנות עבודה ויכוחים, הגיעו חברי המשק לתקופה שהמנוחה והשקט בחוג המשפחתי חשבים להם יותר מעניינים רבים אחרים. במשך כל שנות החיים המשותפים נהווה מין בחירה טבעית, שהביאה למיזוג חברתי הדוק מאוד של יחידות קטנות. לעתים קרובות זהו מזוג של איש ואשתו בלבד. אולם דבר אחד ברור, כי ימי המסיבות הגדולות, בהן ישבו חברי הקיבוץ במעגל אחד רחב ושרו בציבור, חלפו. בכל אופן בשביל הוותיקים.

זהו סימפטום לשינוי הערכין הכללי בקיבוץ, שאחדים קוראים לו "משבר" — האינדיבידואליזם שהיה רדום בימי המתח החלוצי האינטנסיבי מתעורר מחדש ותובע לעצמו סיפוק במסגרת הכלכלה השיתופית. אך מסיבות כאלו, פגישות רעים, הן מעין הכרח בחברה הקיבוצית כי זוהי חברה רה המייצרת לעצמה את בילוייה ולא מקבלת אותם מידי אחרים.

צעיר מדי?

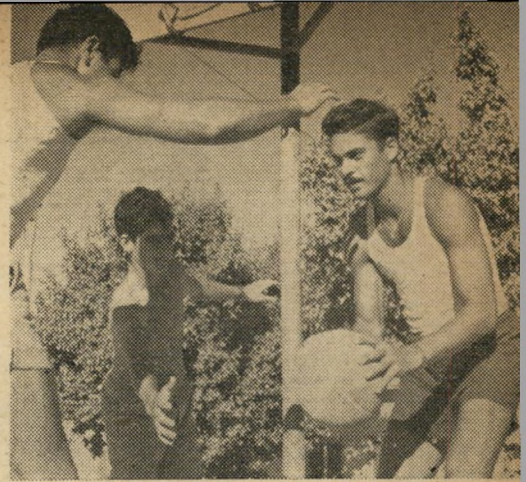
בצאתו לצבא היה יורם עוד נער צעיר ועתה, בגיל שהיה צריך כבר להיות פעיל בחיי הקיבוץ, טרם הספיק להיכנס לחיי החברה. דבר זה משתקף בעובדה כי אין במוסדות הקיבוץ אף אחד מהדור הצעיר.

היש דור המשק?

לפני המלחמה היו תנועות הנוער בעיר מקור חשוב לייסוד נקודות חדשות וחיון הקיבוצים הוותיקים. היום ירד המתח החלוצי בכל שכבות היישוב — גם בקרב הקיבוצים עצמם — ואין כמעט כל סיכויים כי בעיתו של הדור השני תיפטר על ידי הצטרפות נוער יליד הארץ לחברות הציירות בקיבוצים.

דבר זה ברור ליורם ולחבריו, והם אינם מתעלמים מן העובדה כי לפניהם כמה שנים של חיים חברתיים פגומים. כי עד שתגדל השכבה הצעירה מהם ותסיים את שירותה בצבא, לא תהיה להם חברה שלמה.

המשך בעמוד 15

משחק בדורסל מסיים את יום העבודה, אחרי שהדריך בבוקר את הילדים ועבד חצי יום במתבן. מכיון שרוב חבריו מגויסים, נאלץ יורם לשחק עם ילדי בית-הספר הצעירים.

העבודה נגמרה. יורם נוטל את "בגדיו השבת" ושם פעמיו אל המקלחת. זהו הרגע בו נגמר יום העבודה ומתחילים החיים החברתיים, זהו המעבר מחול לקודש בחיי הקיבוץ.

המקלחת: כאן מחליפים ציזבוט, ומעלים הצעות. אך עם הזמן, הפכה המקלחת בקיבוץ ותיק כגבעתי-ברנר למקום מגע אחרון כמעט בין החברים. בערב כל אחד יתבודד בחוגו הצר. **בחירות:** הערב בוחרים חברי המשק את מוסדותיהם. בפינת חדר-האוכל הוצב שולחן וכל חבר ניגש ומסמן על רשימת המועמדים את נבחריו. מהדור השני — אין אף איש בועדות.

